



# Toimintasuositus TE-palveluhankintojen tekemisestä ja sopimusten siirtämisestä uusille työvoimaviranomaisille TE-palvelut 2024-uudistuksessa

Työ- ja elinkeinoministeriö on TE-palvelut 2024 -uudistukseen liittyen asettanut 1.11.2022 Hankinnat-työryhmän (VN/29375/2022-TEM-2). Ryhmän tavoitteena on luoda valtakunnallisia toimintamalleja TE-palveluhankintoihin liittyen, erityisesti järjestämisvastuun siirtymistä silmällä pitäen. Hankinnat-työryhmän toimikausi on 1.10.2022-31.3.2025 Toimintasuositus tarjoaa nykyisille ja tuleville TE-palveluiden hankkijoille toimintamalleja, joiden mukaiset menettelyt on tarkasteltu myös oikeudellisesta näkökulmasta.

## Valtakunnallinen ja alueellinen valmistelu

Hankinnat-työryhmä on laatinut TE-palvelut 2024 -uudistuksen toimeenpanoon liittyen [tiekartan](#), johon on kuvattu TE-palveluhankintojen siirrossa huomioitavat ja ratkaistavat asiat. Toimeenpanoon liittyy sekä valtakunnallista että alueellista valmistelua. Hankinnat-työryhmä voi tuottaa valtakunnallisella tasolla malleja tiekartassa kuvattuihin teemoihin, osittain myös yhdessä muiden TE-palvelut 2024 -uudistuksen toimeenpanoryhmien kanssa. Hankinnat-työryhmä julkaisee valtakunnallisesti toimintasuosituksia ja muuta materiaalia alueiden hyödynnettäväksi. Alueelliseen toimeenpanoon kuuluu hankintatoimen siirtymiseen liittyvät konkreettiset toimet, kuten sopimusten siirtoon liittyvät neuvottelut tulevien työvoimaviranomaisten kanssa ja yksittäisten hankintasopimusten arviointi siltä kannalta, onko sopimuksen siirtäminen mahdollista. Näissä voidaan hyödyntää valtakunnallisia materiaaleja ja lisäksi alueellisesti on mahdollista tarkentaa ja täydentää valtakunnallisesti tuotettuja materiaaleja. Hankinnat-työryhmä tulee myöhemmin tarkentamaan valtakunnallisen ja alueellisen valmistelun työnjakoa.

## TE-palveluiden jatkuvuuden turvaaminen

Tavoitteena on, ettei asiakkaiden palveluissa tapahdu katkoksia järjestämisvastuun siirtymävaiheessa. Asiakkailla tulisi siten olla riittävät palvelut käytettävissään vuoden 2025 alusta alkaen. Lisäksi asiakkaan tulisi voida jatkaa aloittamassaan palvelussa, mikäli palvelu jatkuu vuodelle 2025. ELY-keskukset ja TE-toimistot hoitavat siirtyvien tehtävien osalta TE-palveluhankintoja vuoden 2024 loppuun saakka. Nykyisten ja tulevien työvoimaviranomaisten tulee hyvissä ajoin käydä keskusteluja vuoden 2025 palvelutarjonnasta ja tehdä yhteistyötä palvelujen hankinnassa.

Sitovien sopimusten ja vastuiden siirtymisestä säädetään lain työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulusta (383/2023) 10 §:ssä. Sen mukaan *Työ- ja elinkeinotoimisto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kehittämis- ja hallintokeskus siirtävät työvoimaviranomaisille työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2025. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtion ja työvoimaviranomaisten on sovittava sopimukseen liittyvien vastuiden siirtymisestä.*



Lain lähtökohtana on, että järjestämisvastuun siirtohetkellä voimassa olevat TE-palveluiden hankintasopimukset siirtyvät uusille työvoimaviranomaisille. Tällä on tarkoitettu sitä, että ELY-keskukset ja TE-toimistot voivat hankkia palveluja siten, että sopimus jatkuu myös vuoden 2024 jälkeiselle ajalle. Jos sopimus ei ole jaettavissa ja/tai siirrettävissä, niin sopimus voidaan irtisanoa, jos hankintasopimuksessa on irtisanomisen mahdollistavat sopimusehdot.

Näin ollen ELY-keskus tai TE-toimisto voi kilpailuttaa hankinnan ja solmia hankintasopimuksen, joka jatkuu vuodelle 2025, jos se on ylipäättään hankittavan palvelun kannalta tarkoituksenmukaista. Koska tarkoituksena on turvata siirtymävaihe, perussopimuskauden tulisi jatkua enintään vuoden 2025 loppuun saakka, ellei vastaanottavan kunnan/työllisyysalueen kanssa ole toisin sovittu. Perussopimuskaudella tarkoitetaan varsinaista sopimuskautta, ilman optioita. Tämän lisäksi sopimukseen voidaan sisällyttää optiokausia. Tällöin kuntien/työllisyysalueen on mahdollista tarvittaessa ottaa optio käyttöön. Jos sopimuskausi jatkuu vuodelle 2025, tulee huolehtia siitä, että sopimus on tarvittaessa irtisanottavissa kohtuullisella irtisanomisajalla tai, että sopimukseen ei sisälly määräostovelvoitetta tai palveluntuottajan yksinoikeutta palvelun tuottamiseen.

Kaikkia palveluita ei ole tarkoituksenmukaista kilpailuttaa vielä tässä vaiheessa kestävään vuodenvaihteen 2024–2025 yli. TE-toimistot ja ELY-keskukset voivat asettaa hankintasopimuksen voimassaolon jatkumaan vuodelle 2025, mikäli palvelun toteuttaminen niin edellyttää. Hankittavat TE-palvelut ovat lähtökohtaisesti kestoltaan eri mittaisia. Esimerkiksi kotoutumiskoulutus voi kestää yli vuoden. Hankintasopimuksen voimassaolon pituuteen vaikuttaa myös palvelun toteuttamistapa, kuten sen jaksottaminen. Jos hankittavan palvelun kannalta on tarkoituksenmukaista, voidaan palvelua hankkia myös siten, että perussopimuskausi kestää vuoden 2024 loppuun ja sen lisäksi sopimukseen voidaan sisällyttää optiomahdollisuuksia. Jos sopimuksissa on optiokausi vuodelle 2025, voidaan kuntien/työllisyysalueiden kanssa neuvotella sopimusehtojen mukaisesti optioiden käyttöönottamisesta. Jos kuntien/työllisyysalueiden kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen päätetään ottaa optio käyttöön, sopimus siirtyy kuntien/työllisyysalueiden käytettäväksi 1.1.2025.

## Sopimusten siirrot

ELY-keskusten/TE-toimistojen ja kuntien/työllisyysalueiden eli nykyisten ja tulevien työvoimaviranomaisten tulee käydä sopimusten siirtoon liittyvät neuvottelut viimeistään vuonna 2024. Neuvottelujen lähtökohtana on, että asiakkaiden palveluiden jatkuvuus ja palveluiden saatavuus pyritään turvaamaan. Kunkin sopimuksen jakamisen ja siirtämisen mahdollisuus ja tarkoituksenmukaisuus arvioidaan sopimuskohtaisesti hankintasopimuksen ehtojen mukaisesti ja hankintalain reunaehdot huomioiden. Jos havaitaan, että sopimuksen jakaminen ja/tai siirtäminen ei ole mahdollista ja jos kunnan/työllisyysalueen kanssa niin sovitaan, sopimus voidaan irtisanoa sopimusehtojen mukaisesti. Samalla tulee hyvissä ajoin harkita palvelun uudelleen kilpailuttamista, jotta palvelujen saatavuus vuoden 2025 alusta lukien voidaan turvata.

Kun tiedetään mille taholle tietty hankintasopimus voi siirtyä, tulevan työvoimaviranomaisen kanssa voidaan neuvotella sopimusten siirrosta ja mahdollisista sopimuksen muutostarpeista. Mahdollisista sopimusmuutoksista tulee käydä keskustelua myös palveluntuottajan kanssa ja noudattaa muitakin sopimukseen kirjattuja ehtoja.



## Sopimuksen jakaminen

Tulevia hankintoja tehdessä ELY-keskusten ja TE-toimistojen voi olla hyvä harkita sitä, voisiko hankinnan kohteen jakaa (alueellisiin) osiin jo kilpailutusvaiheessa hankintalainsäädäntöä noudattaen. Tietyillä alueilla on jo selvää, mitkä tulevat olemaan työllisyysalueet. Jos hankinta on jaettu osiin tarkoituksenmukaisella tavalla jo kilpailutusvaiheessa, niin silloin sopimus voi olla helpommin jaettavissa ja siirrettävissä tuleville toimijoille. Hankintojen jakamisesta osiin voi lukea tarkemmin JHNY:n tekemästä oppaasta [Hankintojen jakaminen osiin](#).

## Hankintasopimuksien siirtymälausekkeet

ELY-keskuksia ja TE-toimistoja suositellaan edelleen lisäämään hankintasopimukseen seuraavat tai sisällöltään vastaavat lausekkeet, jotka löytyvät valtakunnallisista hankintasopimus pohjista:

**Sopimuksen siirtäminen:** *Palveluntuottajalla ei ole oikeutta ilman tilaajan suostumusta osaksikaan siirtää hankintasopimusta kolmannelle. Tilaajalla on oikeus siirtää hankintasopimus sellaiselle kolmannelle osapuolelle, jolle tilaajan tehtävät siirtyvät kokonaan tai osittain. (JYSE 2014 Palvelut kohta 22.1)*

**Sopimuksen muuttaminen:** *JYSE Palvelut 2014 sopimusehtojen kohdan 22 sopimusten muuttamista koskevien ehtojen lisäksi sovitaan seuraavaa: Jos lainsäädäntö, viranomais määräykset tai -ohjeistukset taikka olosuhteet muuttuvat sillä tavoin, että muutoksilla on olennaista vaikutusta sopijapuolen velvollisuuksiin, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan olosuhteiden muutoksen vaikutuksesta sopimuksen ehtoihin*

**Sopimuksen irtisanominen:** *JYSE 2014 palvelun sopimusehtojen lisäksi tilaajalla on oikeus irtisanoa sopimus kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla, mikäli tilaajan tai sopimuksen käyttäjän organisaatiot ja tehtävät, niitä ohjaavat lainsäädäntö tai määrärahat, asiakasmäärät tai muut olosuhteet muuttuvat olennaisesti.*

**Jos hankinta sisältää optiokauden, joka koskee vuotta 2025 ja sitä seuraavia vuosia:** *Tilaaja neuvottelee option käyttöönotosta työllisyysalueen/kuntien kanssa. Option käyttöönotosta ilmoitetaan palveluntuottajalle viimeistään kolme kuukautta ennen option käyttöönottamista. (Tämä tullaan lisäämään valtakunnalliseen sopimus pohjaan)*

## Muuta huomioitavaa

**Liikesalaisuudet hankintasopimuksissa:** Julkisuuslain mukaan hankinta-asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi viimeistään, kun sopimus asiassa on tehty. Julkisuuslain mukaan liikesalaisuudet on kuitenkin pidettävä salassa. Tämä tulee muistaa, mikäli tulevat työvoimaviranomaiset pyytävät ELY-keskuksilta tai TE-toimistoilta tietoja sopimuksista ja muista hankinta-asiakirjoista ennen 1.1.2025. Hankintasopimuksissa tai sen liitteissä (esim. toteuttamissuunnitelma) saattaa olla mainittuna liikesalaisuuksia, joita ei voida luovuttaa sivullisille. Näin ollen TE-palveluhankintoja tekeviä hankintayksiköjä suositellaan laittamaan tarjouspyyntöön teksti, että tarjoajat toimittavat myös julkisen version sellaisista asiakirjoista, jotka heidän mielestään sisältävät liikesalaisuuksia. Hankintayksikkö tekee kuitenkin lopullisen päätöksen siitä, luovutetaanko tietoja vai ei ja mitä nämä luovutettavat tiedot ovat.



Julkisuuslain 29 §:n mukaan viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa. Näin ollen palveluntuottajalta tulee pyytää suostumus tietojen luovuttamiseen, jos sopimukseen sisältyy salassa pidettäviä tietoja, joita aiotaan luovuttaa kunnille ennen 1.1.2025.

**Valtakunnallinen asiakastietojärjestelmäkokonaisuus:** Työvoimapalveluiden järjestämistä koskevan lain (380/2023, voimassa 1.1.2025 alkaen) 13 luku 120 §:n mukaan työvoimaviranomaisella on velvollisuus käyttää työvoimapalvelujen toimeenpanossa valtakunnallista asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta, johon sisältyvät asiakkuudenhallintajärjestelmä, yleinen avustusjärjestelmä sekä sähköiset asiointipalvelut. Käyttövelvoite koskee lakisääteisiä työvoimapalveluita, joten työvoimapalveluhankintojen osalta huomioitava, että valtakunnallinen asiakastietojärjestelmäkokonaisuus tukee vain lakisääteisten palveluiden hallinnointia. Muiden kuin lakisääteisten palveluiden osalta työvoimaviranomaisilla on mahdollisuus hankkia tietojärjestelmäratkaisut työvoimapalveluiden järjestämistä koskevan lain 120 § 3 momentin mukaisesti.

Työvoimapalveluiden hankinnassa ja palveluiden hallinnassa hyödynnetään jatkossa sekä keskitettyjä että paikallisia järjestelmiä. Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuurissa on kuvattu tarkemmalla tasolla työvoimaviranomaisille tarjottavia valtakunnallisia ja työvoimaviranomaisten paikallisia tietojärjestelmiä (<https://tem.fi/tyovoimapalveluiden-viitearkkitehtuuri>).

Valtakunnallinen asiakastietojärjestelmäkokonaisuus sisältää seuraavat toiminnallisuudet:

- Työvoimapalvelujen asiakkuudenhallinnan tietojärjestelmä on työvoimaviranomaisen järjestelmä työvoimapalvelujen asiakkuuksien ja palveluprosessien hallintaan sekä järjestettävien palvelujen hallintaan.
- Yleisessä avustusjärjestelmässä seurataan lakisääteisten palveluiden määrärahan sidontaa ja käyttöä ja se tukee myös palvelujen maksatusta.
- Asiointipalvelun mahdollistaa henkilön, organisaation ja palveluntuottajan asioinnin.

Paikallisesti toteutettavana tietojärjestelmänä on hankintajärjestelmä eli työvoimapalveluiden järjestäjä varmistaa, että työvoimapalveluiden hankintatoimi on järjestetty siten, että käytössä on kilpailutusta, sopimustenhallintaa ja toimittajanhallintaa tukevat sähköiset ratkaisut.